

souvislosti tvrdí, že logika výzkumu je založena na principu hermeneutického kruhu, v rámci kterého není možné porozumět celku bez porozumění jeho částí a naopak, protože průběh výzkumu má nespojitý, komplexní charakter (existují zde vzájemné vazby zejména mezi teoriemi a získanými daty). Rétorika výzkumu má oproti tomu lineární charakter, neboť každá prezentace výzkumu začíná formulací výzkumné otázky a končí prezentací výsledných zjištění. V úplném závěru knihy je pozornost věnována standardům výzkumu, které je žádoucí respektovat při jeho realizaci a prezentaci, protože vypovídají o celkové kvalitě výzkumu. Jmenovitě jde o *platnost* výzkumu (tj. zdali byl naplněn výzkumný cíl), *spolehlivost* (konzistentnost opakovaných měření a vyhodnocování dat) a etiku (při zpracování a realizaci dat).

Souhrnem lze uvést, že tato kniha představuje metodologickou příručku, která je

mimořádně zdařilá. Její potenciál spočívá dle mého názoru zejména v tom, že je jasně strukturovaná, logicky uspořádaná, funkčně propojená a terminologicky jednotná. Současně může být vynikajícím vodítkem nejen pro studenty (při psaní diplomových a disertačních prací) a výzkumníky (při utváření a realizaci vlastních výzkumných projektů a jejich výstupů) v oboru politologie a mezinárodní vztahy, ale i pro studenty a výzkumníky z dalších sociálně vědně zaměřených oborů, včetně sociální politiky.

Literatura

- Druhlák, P. a kol. 2008. Jak zkoumat politiku: Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích. Praha: Portál.
- Disman, M. 2002. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum.
- Hendl, J. – Remr, J. 2017. Metody výzkumu a evaluace. Praha: Portál.

Hendl, J. 2012. Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat. 4. vydání. Praha: Portál.

Hendl, J. 2016. Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál.

Hill, M. – Hupe, P. 2014. Implementing Public Policy. An Introduction to the Study of Operational Governance. 3d edition. London: Sage.

Potůček, M. a kol. 2016. Veřejná politika. Praha: C. H. Beck.

PhDr. Pavel Horák, Ph.D.

(horak@apps.fss.muni.cz) je odborným asistentem na Katedře sociální politiky a sociální práce Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity (Department of social policy and social work, Faculty of social studies, Masaryk University), Joštova 218/10, 602 00 Brno, Česká republika. Zabývá se veřejnou politikou a politikou trhu práce, dlouhodobě se empiricky věnuje tematice řízení, správy a implementace dílčích sociálních politik v ČR a zahraničí.

Genderové nerovnosti v odměňování: Problém nás všech

Anna Rybová

Křížková, Alena – Marková Volejníčková, Romana – Vohlídalová, Marta: Genderové nerovnosti v odměňování: Problém nás všech. Sociologický Ústav AV ČR, 2018, 188 stran, ISBN 978-80-7330-329-7

Recenzovaná kniha se zabývá genderovými nerovnostmi v odměňování, kdy v České republice se rozdíly v průměrných mzdách žen a mužů pohybují dlouhodobě okolo 22 %. Kniha přináší analýzu genderových nerovností v odměňování vycházející z polostrukturovaných rozhovorů uskutečněných s různými aktéry z různých zaměstnavatelských organizací a veřejnoprávních institucí. Publikace pak nabízí nejen podněty a argumenty pro vytváření spravedlivých systémů odměňování, ale upozorňuje také na nutnost otevření společenské diskuse o tomto tématu. Díky komplexním analýzám a konkrétním příkladům je tato práce vysoce informativní. Lze ji proto doporučit nejen odborníkům a odborníkům zabývajícím se tematikou pracovního trhu, ale také širšímu odbornému i laickému publiku.

Recenzovaná kniha se z genderové perspektivy zabývá nerovnostmi v odměňování mužů a žen v České republice a přibližuje tuto problematiku odborné i širší veřejnosti. Autorky poukazují na markantní rozdíly v průměrných mzdách žen a mužů, které se v České republice pohybují okolo 22% v neprospěch žen, což naši zemi řadí na jednu z nejvyšších příček v EU (Jurajda 2005, Křížková et al. 2008, 2017 a 2018). Tato publikace pak přináší podněty a argumenty pro vytváření spravedlivých systémů odměňování a odhaluje témata pro další výzkum v této oblasti.

Ve své publikaci se autorky zaměřují na konkrétní mechanismy a procesy podporující genderové nerovnosti v odměňování v českém prostředí a odhalují různorodé pohledy české veřejnosti i expertních skupin na tuto problematiku. Přibližují rovněž osobní zkušenost pracujících žen a mužů s ne/rovnostmi v odměňování.

Ústřední pojem – genderové nerovnosti v odměňování – je v zahraničí široce diskutovaným tématem, které se napří-

klad ve Velké Británii dostalo i do veřejných politik. Od 6. dubna 2017 jsou totiž zaměstnavatelé v této zemi povinni publikovat data o tzv. *gender pay gap*, který poukazuje na případné mzdové nerovnosti mezi ženami a muži v dané zaměstnavatelské organizaci.

Autorky rozdělily knihu do tří tematických částí, kde komplexně analyzují genderové nerovnosti v odměňování. Knihu otevírá kapitola Marty Vohlídalové *Zkušenosti s genderovými rozdíly v odměňování a názory na jejich řešení ve veřejném mínění* zachycující postoje české veřejnosti ke zkoumanému tématu. Dotazníkové šetření veřejného mínění ukazuje, že nerovnosti v odměňování jsou 69 % dotázaných považovány za závažné, nicméně muži jsou k tomuto tématu méně senzitivní a přeceňují „férovost“ zaměstnavatelského prostředí. Druhá kapitola Aleny Křížkové a Romany Markové Volejníčkové *Expertní, aktivistický, politický a zaměstnavatelský pohled na příčiny genderových nerovností v odměňování a jejich řešení* představuje postoje různých

aktérů k příčinám tohoto sociálního problému a jeho řešení. Autorky hovoří o významu kulturního kontextu boje za spravedlivé mzdové ohodnocení, přesněji řečeno o kultuře genderové nerovnosti a podhodnocení ženské práce a o kultuře netransparentnosti v odměňování. Diskuse ohledně výše ohodnocování jsou v ČR tabu a ženy se tak často ani nedozví, že jsou vůči svým mužským kolegům znevýhodňovány – debaty o transparentních procesech nastavování mezd nejsou ve společnosti časté. Poslední kapitola *Genderové rozdíly v odměňování ve třech oblastech trhu práce: kvalitativní sondy* je rozdělena do tří částí podle tří vybraných pracovních prostředí: veřejná správa, střední a vysoké školství – soukromá sféra. Kapitola přináší několik důležitých zjištění: platové tabulky ve státní správě jsou odrazem genderových stereotypů o rozdílné hodnotě práce; ve školství, kde ženy převažují, se pak stále koncentrují v méně stabilních a hůře placených pozicích; v soukromé sféře zase zaměstnavatelé přispívají k udržování genderových

nerovností v odměňování tím, že kladou důraz na individuální odpovědnost ve zvy-

šování mezd. Dané analýzy jasně poukazují na to, že je nutné otevřít veřejnou debatu o genderových nerovnostech v odměňování včetně jeho transparence.

Publikace postavená na komplexní analýze daného sociálního problému, který se vyskytuje na různých úrovních společnosti (kde je také nutné hledat jeho řešení), je vysoce informativní. Zároveň je třeba podotknout, že některá řešení, která kniha přináší, nejsou příliš konkrétní a vyznívají někdy vágně. Kniha je nicméně vysoce přínosná jak pro odbornice a odborníky zabývající se problematikou trhu práce, tak pro laiky, kterým jednoduše a přesto komplexně odhaluje problémy genderových nerovností v odměňování, se kterými se Česká republika dlouhodobě potýká.

Použitá literatura:

Jurajda, S. (2005). Gender Segregation and Wage Gap: An East-West Comparison. *Journal of the Eu-*

ropean Economic Association, *Papers and Proceedings*, 3(2-3), 598-607.

Křížková, A., Penner, A. M., & Petersen, T. (2008). *Genderové nerovnosti v odměňování na stejné pracovní pozici: sociální vyloučení žen*. Gender, Rovné Příležitosti, Výzkum, 8(2), 55-67.

Křížková, A., Vohlidalová, M., Pospíšilová, K., & Maříková, H. (2017). *Aktuální rozdíly v odměňování žen a mužů v ČR. Hloubková analýza statistik a mezinárodní srovnání*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Křížková, A., Pospíšilová, K., Maříková, H., & Marková Volejnicková, R. (2018). *Rozdíly v odměňování žen a mužů v ČR*. Pracoviště, zaměstnání, stejná práce a rozklad faktorů. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Bc. Anna Rybová

(anna.rybova@scopbx.fr) je studentkou 1. ročníku magisterského studia evropské kooperace na Sciences Po Bordeaux (*Sciences Po Bordeaux, 11 allée Ausone – Domaine universitaire – 33607 PESSAC, France*). Zaměřuje se na sociální evropské politiky – jejich komparaci a efektivní implementaci v různých politických systémech.

Informační servis čtenářům

Novinky z publikací a činnosti VÚPSV

Pracovníci VÚPSV přihlásili své výzkumné projekty do veřejné soutěže nazvané „COVID-19“

Jedná se o 4. veřejnou soutěž programu ÉTA Technologické agentury ČR. Je zaměřena na podporu projektů snažících se o „zmírňování“ negativních celospolečenských dopadů a využívání nových příležitostí v důsledku krize spojené s pandemií COVID-19, a to zejm. v oblasti sociální, vzdělávací, ekonomické, legislativní, technologické, kulturní, etické, psychologické nebo mediální. Projekty musí využívat znalosti, zkušenosti anebo data z aktuálně probíhající krize související s pandemií COVID-19.“

Covid-19 a očekávaný vývoj trhu práce

V reakci na probíhající pandemii covidu-19 byl v rámci projektu KOMPAS (reg. č. CZ.03.1.54/0.0/0.0/15_122/0006097), realizovaného za finanční podpory ESF, pracovníci VÚPSV zpracovány předběžné modelace budoucího vývoje na trhu práce v ČR. Predikce odrážejí jak vývoj na trhu práce bez vlivu pandemie covidu-19, tak vývoj reflektující dopady opatření přijatých v důsledku pandemie covidu-19. Uvedené výsledky modelování vycházejí z datových zdrojů dostupných v současné době. V závislosti na získávání dalších aktuálních dat budou predikce dále zpřesňovány. Dokumenty jsou ke stažení zde: <https://www.vupsv.cz/covid-19/> (položka s datem 29. 5. 2020).

Nový Bulletin VÚPSV

Začátkem června byl publikován nový Bulletin VÚPSV: Höhne, Sylva – Šťastná, Anna, *Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů České republiky 1990–2019*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2020, 75 s., obr., tab. – ISBN 978-80-7416-375-3 (print), 978-80-7416-376-0.

Publikace vychází v roční periodicitě s ročními údaji v časové řadě počínaje zpravidla rokem 1990. Podává souhrnný přehled základních ekonomických ukazatelů (výroby, produktivity, zaměstnanosti, nezaměstnanosti, cen, mezd, zahraničního obchodu a platební bilance) a vybraných sociálních ukazatelů. Zahnuje oblast daní, pojistného a sociálně zdravotního systému. Dále se zabývá demografickými charakteristikami, odvětvovou strukturou zaměstnanosti a mezinárodním srovnáním vybraných ukazatelů v zemích EU. Statistické údaje jsou převzaty či napočteny z podkladů ČSÚ, MPSV, MF a ČNB, ostatní údaje jsou sestaveny z platných právních předpisů.

Publikace je volně dostupná zde: <https://www.vupsv.cz/download/bulletin-no-35-kveten-2020/?wpdmdl=7082&refresh=5ee9bb9b9447b1592376219>

Pracovníci VÚPSV provedou výzkum „JAK SE ŽIJE DĚTEM PO ROZCHODU RODIČŮ?“

Výstupy z tohoto výzkumu poslouží jako podklad pro Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR při tvorbě opatření ve prospěch dětí po rozchodu rodičů. A také jako důležitý zdroj informací pro soudce, advokáty, psychology, sociální pracovníky, učitele i rozcházející se rodiče.

VÚPSV, v. v. i., hledá pro tento výzkum respondentky a respondenty ve věku 16–29 let k výzkumným rozhovorům. Ty budou probíhat během léta a podzimu 2020. Odměna za rozhovor, který potrvá cca 60 minut, je 500 Kč. Kontakty pro případ zájmu o účast ve výzkumu či o bližší informace: e-mailem na jana.barvikova@vupsv.cz nebo telefonicky na čísle 211 152 741.

Výšly další publikace v ediční řadě Policy Briefs VÚPSV, v. v. i.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i., pokračuje ve vydávání dokumentů typu policy

brief. Čísla 2–4 nesou tyto názvy: Flexibilní formy práce – sdílené pracovní místo v ČR a vybraných evropských zemích; Zhodnocení podpory rodin s dětmi uskutečňované prostřednictvím daňového zvýhodnění na dítě a přídavku na dítě a Jak se žije sólo rodičům a co potřebují.

Policy briefs jsou volně ke stažení zde: <https://www.vupsv.cz/policy-briefs/>

Novinky v knihovním fondu VÚPSV

Zaměstnávání cizinců v České republice / Jakub Tomšej a kol. - 2. vydání.

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. - 216 stran. - (Právní monografie). - ISBN 978-80-7598-648-1.

Klíčová slova: trh práce, cizinci, práce-cizinci, vysílání pracovníků, zaměstnávání agenturní, zabezpečení sociální, ČR, mezinárodní.

Životní a pracovní podmínky domácností za rok 2019. - Praha: Český statistický úřad, 2020. - 269 stran. - ISBN 978-80-250-2975-6.

Klíčová slova: domácnosti, příjmy-domácnosti, situace ekonomická, rozpočet rodinný, domácnosti-důchodci, domácnosti-zaměstnanci, chudoba, úroveň životní, statistika, ČR, šetření, příjmy nízké, náklady životní-domácnosti, bydlení.

Towards convergence in Europe: institutions, labour and industrial relations /Daniel Vaughan-Whitehead (ed.). Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2019. - Geneva: International Labour Office, 2019. - xviii, 483 stran, lit., tab., grafy. - ISBN 978-1-78897-806-4.

Klíčová slova: vztahy industriální, dialog sociální, situace ekonomická, podmínky pracovní, situace sociální, EU, mezinárodní.